

Beroepsgeheim hulpverleners tav ouders van minderjarig verkeersslachtoffer

Februari '12 – Jo Dehandschutter

Inleiding

De vraagstelling luidt hier: mag een hulpverlener informatie die een minderjarig verkeersslachtoffer hem toevertrouwd, meedelen aan de ouders van die minderjarige?

Hulpverleners zijn op basis van art. 458 van het Strafwetboek (Sw.) en art. 8 van het Decreet integrale jeugdhulp (DIJ) van 7 mei 2004 gebonden door het beroepsgeheim. Dit houdt in dat ze de plicht hebben om geheimen die hen werden toevertrouwd wegens hun beroep, te bewaren.

Het beroepsgeheim van de hulpverlener wordt hier enkel behandeld ten aanzien van de ouders van een minderjarig verkeersslachtoffer.

We zullen achtereenvolgens bespreken wie die hulpverleners zijn en wat de geheimhoudingsplicht ten aanzien van de ouders precies inhoudt met de uitzonderingen die erop bestaan.

1. De hulpverleners

Volgens art. 458 Sw. moet het om personen gaan die wegens hun staat of beroep kennis dragen van geheimen. Het moet hierbij gaan om noodzakelijke vertrouwensfiguren. Dit wil zeggen dat mensen uitsluitend bij die personen terecht kunnen en hen wel in vertrouwen moeten nemen. Dit zijn volgens de wet Geneesheren, heilkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd. Tot die laatste categorie behoren bijvoorbeeld CLB-medewerkers.

In het kader van art. 458 Sw. zijn ondersteunende en administratieve personeelsleden geen noodzakelijke vertrouwenspersonen. Ze hebben dus geen beroepsgeheim. Ze zijn als werknemer op grond van art. 17 Arbeidsovereenkomstenwet wel tot discretie gehouden

of als ambtenaar gebonden aan het ambtsgeheim. Dit wil zeggen dat ze bij het uitoefenen van hun functie of ambt geen gegevens mogen vrijgeven aan anderen dan diegenen die gerechtigd zijn er kennis van te nemen. Ze moeten discreet met de informatie omgaan.

Art. 8 DIJ is ruimer: het beroepsgeheim is van toepassing op alle personen die meewerken aan de jeugdhulp, zo ook stagiaires, pleegouders, ondersteunend personeel.

Scholen zijn echter geen hulpverlenende voorzieningen en leerkrachten zijn geen hulpverleners. Zelf vertrouwensleerkrachten zijn dit niet. Leerkrachten zijn enkel gebonden door het ambtsgeheim of de discretieplicht. Zij moeten de informatie die ze als leerkracht krijgen, discreet en zorgvuldig behandelen. Maar ze hebben geen beroepsgeheim.

2. Wat houdt het beroepsgeheim in

Het is een zwijgplicht die verbonden is aan een bepaalde staat of een bepaald beroep, aan een vertrouwensrelatie dus.

In de relatie hulpverlener-ouder(s) wordt een inbreuk gemaakt als de volgende elementen worden aangetoond.

- de hulplener maakt een geheim van de minderjarige aan de ouders bekend (ook het bevestigen van een reeds bekend feit valt daaronder)
- de minderjarige had het geheim toevertrouwd aan de hulpverlener in kader van diens hoedanigheid als hulpverlener
- de hulpverlener maakte het geheim opzettelijk bekend aan de ouders: hij wist dat hij onder het beroepsgeheim viel en maakte toch zonder enige dwang bepaalde vertrouwelijke informatie bekend.

Er bestaan echter uitzonderingen op de zwijgplicht van de hulpverlener ten aanzien van de ouder(s). De hulpverlener mag hen in bepaalde situaties wel vertrouwelijke informatie meedelen.

Enkele voorbeelden:

- 1) de hulpverlener is op grond van art. 422bis Sw. verplicht om hulp te verlenen aan een persoon die in groot gevaar verkeert. Als die hulp kan worden geboden door een geheim van de minderjarige mee te delen aan de ouders, dan mag hij het beroepsgeheim schenden.
- 2) wanneer zich een noodtoestand voordoet, mag de hulpverlener het beroepsgeheim ook schenden.

De noodtoestand is een belangenconflict, een situatie waarin de hulpverlener geen andere uitweg heeft dan het beroepsgeheim te schenden om zo een gelijkwaardig of hoger rechtsgoed (bv. de bescherming van het leven) te vrijwaren. Het moet gaan om een dreigend en ernstig gevaar gaan (bv. de minderjarige deelt mee dat hij later op de dag zelfmoord zal plegen).

3) Op basis van het ouderlijk gezag (art. 372 Burgerlijk Wetboek) kunnen ouders van onbekwame minderjarigen eisen dat de hulpverlener hen door de minderjarige toevertrouwde gegevens meedeelt met het oog op het nemen van belangrijke opvoedingsbeslissingen in het belang van hun minderjarig kind.

Het ouderlijk gezag evolueert echter en wordt enger naarmate de minderjarige kinderen ouder en bekwaamer worden. Bekwame minderjarigen kunnen zelf beslissingen nemen over hun persoon. Ouders moeten deze beslissingen niet meer in hun plaats nemen en verliezen daardoor het recht om kennis te nemen van vertrouwelijke informatie die hun kinderen doorgaven aan de hulpverlener. De bekwaamheid van de minderjarige moet worden beoordeeld in het licht van zijn leeftijd en maturiteit. Van zodra hij tot een redelijke beoordeling van zijn belangen in staat is, oefent hij zijn rechten zelfstandig uit. De minderjarige van twaalf jaar of ouder wordt vermoed in staat te zijn tot een redelijke beoordeling van zijn belangen. (zie art. 4 Decreet rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp van 7 mei 2004). Dat vermoeden kan worden weerlegd.

Bronnen:

http://www.g-o.be/sites/portaal_nieuw/subsites/Evenementen/EvenementenSubsites/tandem/theorievandewet/rechtspositievanouders/Pages/Beroepsgeheimenouderlijkgezag.aspx

http://www.jeugdrecht.be/?action=artikel_detail&artikel=336

<http://wvg.vlaanderen.be/rechtspositie/05-publicaties/werkmap-fiche-beroepsgeheim.pdf>